

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД04-47/24.03.2014 г.

Проект "В един екип"

Проектът се финансира от Фонд "Социална закрила"

Предложения към държавните институции по отношение на нормативната уредба за заетост на хората с увреждания

1. Промяна в концепцията за заетостта на хората с увреждане, основана на правата и качеството на живот

В България – като държава, ангажирана със синхронизиране на нормативната уредба съобразно европейските ценности и норми – е необходима промяна в разбирането за възможността на хората с увреждания да работят и в ценността те да получават подкрепа, за да работят, а не за да живеят без работа.

В международен мащаб заетостта се възприема не само като основно право на човека, но и като индикатор за качеството на живот. Работещият човек се развива и допринася за развитието на обществото, като с това повишава качеството на собствения си живот и на живота на сънародниците си. За хората с увреждания работата представлява ключова ценност, защото тя дава възможност за самостоятелност и за принос към развитието на общността. Безработицата, от своя страна, прави хората зависими от качеството на системата за социално подпомагане и ограничава възможностите им.

За подобна промяна е необходим системен подход на:

- анализ и промяна на нормативната уредба по посока достъп до заетост (инфраструктурен достъп, физически достъп, информационен достъп и т.н.) и подкрепа за заетост (в различни форми и с възможност за свобода на избор);
- мониторинг и анализ на изпълнението на политиките за заетост на хората с увреждания – в обща среда, в специализирани предприятия, по приложението на квоти или с подкрепа на работното място – с цел оценка на ефективността, оптимизация на действащата нормативна уредба за заетост на хората с увреждания;

Фондация "Институт за социални услуги в общността" (ИСУО)

1202 София, ул. „Г. С. Раковски“N:61,ет.3, ап.8,тел./факс +359 2 983 21 49,

www.icss-bg.org

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД04-47/24.03.2014 г.

Проект "В един екип"

Проектът се финансира от Фонд "Социална закрила"

- мониторингов контрол за спазване на вече работещите нормативни изисквания в подкрепа на заетостта на хората с увреждания.

2. Конкретни препоръки

- **Диференциране на категориите, дефиниращи увреждането и трудоустрояването, по отношение на квотите за назначаване на лица с увреждания**

В нормативните документи е необходимо да се диференцират категориите „лица с трайни увреждания“ и „трудоустроени лица“, като в резултат на това, представители на двете категории ще могат да бъдат наемани на работа съобразно параметрите на две отделни групи квоти, независещи една от друга, за участие на пазара на труда (чл. 315 и чл. 333 от Кодекса на труда и чл. 27 от Закона за интеграция на хората с увреждания).

- **Промени по отношение на „специалната закрила“ от уволнение на хора с увреждания**

Да се работи за промяна на „специалната закрила“ на трудоустроените лица и на лицата с увреждания, по посока отпадане на изискването за разрешение за уволнение от Инспекцията по труда и ТЕЛК. Това изискване възпира голяма част от работодателите да наемат лица с увреждания.

Възможен работещ подход е провеждането на антидискриминационна процедура, при която съответният работодател представя доказателства, че прекратяването на трудовото правоотношение се налага поради съответни законови основания, а не поради това, че работникът страда от някакво заболяване или има трайно увреждане.

- **Промени в правомощията на Службите по трудова медицина**

Правомощията на Службите по трудова медицина да се сведе до преценка дали работата на конкретна длъжност е рискова за здравето на конкретното лице с увреждане. Подобна промяна ще даде възможност за баланс на отговорността на работодателя и на лицето с увреждане при евентуална трудова

Фондация "Институт за социални услуги в общността" (ИСУО)

1202 София, ул. „Г. С. Раковски“N:61,ет.3, ап.8,тел./факс +359 2 983 21 49,

www.icss-bg.org

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД04-47/24.03.2014 г.

Проект "В един екип"

Проектът се финансира от Фонд "Социална закрила"

злополука (например, дори ако работата е рискова, ако лицето по свободна воля подпише декларация, че е предупредено, то да може да бъде назначено и да работи).

- **Промени в медицинската експертиза по повод действащата към момента практика оценяваща работоспособността**

- Потребността от подобна промяна в медицинската експертиза произтича от факта, че определянето на трайно намалената работоспособност на лицата с увреждане в проценти не само звучи етикетиращо и санкциониращо за лицата с увреждане, но и ги лишава на практика от възможността да упражняват конституционното си право на труд. Подобна оценка въздейства върху обществото като цяло и особено върху работодателите, като създава нагласи, че работоспособността е количествено измерима.
- Промяната в медицинската експертиза трябва да бъде в посока оценка на вида и степента на увреждането, а не на работоспособността на хората с увреждане, тъй като работоспособността не зависи непременно и пряко от здравословното състояние. Степента може да бъде I-ва, II-ра и III-та група на увреждане (има подобен минал опит у нас).
- Подобна промяна ще подпомогне и работодателите, които ще бъдат информирани за степента на увреждане, но в процеса на подбор ще вземат предвид и други характеристики на лицето с увреждане, свързани с работоспособността - мотивация за заемане на длъжността, професионални и лични компетенции, професионален опит, препоръки от други работодатели и др.

- **Баланс между санкции и стимулиране на работодателите**

- Нормативната уредба, която позволява ползване на преференции от хората с увреждания, наети по трудов договор, трябва да предвижда и компенсации за работодателя. Например, компенсация за удължен платен годишен отпуск, компенсация в случаите на намалена производителност на човека с увреждане, ако при оценката е изведена такава нужда, компенсация за ограничената възможност за промяна в трудовото правоотношение и други.

Фондация "Институт за социални услуги в общността" (ИСУО)

1202 София, ул. „Г. С. Раковски“N:61,ет.3, ап.8,тел./факс +359 2 983 21 49,

www.icss-bg.org

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД04-47/24.03.2014 г.

Проект "В един екип"

Проектът се финансира от Фонд "Социална закрила"

- Текстовете за налагане на санкции за неизпълнение на чл. 27 ЗИХУ да се прецизират, така че санкциите да могат да се налагат действително и то в такива размери, които да не ги правят лесно преодолими.
- От фонда, формиран от постъпленията от санкции за неизпълнение на чл. 27 ЗИХУ, да се стимулират работодатели, които надвишават определената законова квота за наемане на работа на лица с увреждания, или пък такива, към които такова изискване няма, но те въпреки това наемат на работа хора с трайни увреждания.
- **Въвеждане на индивидуален подход/ социална услуга в подкрепа на заетостта на хората с увреждания на пазара на труда**
- Да се пилотира и регламентира законово „включващата“ и „подкрепената заетост“ като подход и услуга по подбор, търсене и наемане на работа, подкрепа на работното място. Процесът ще включва приемане на методика за предоставяне на услугата и на финансови стандарти за различни дейности на подкрепа, което ще даде възможност на човека с увреждане да избира доставчика на услугата и вида на подкрепата на принципа „финансирането следва клиента“.
- Да се разработят финансови стандарти за конкретни услуги на работното място, които да се прилагат в зависимост от потребностите на конкретното лице – например, разходи за транспорт, лична помощ, обучение на работното място, подкрепа за запазване/ връщане на работното място в ситуация на заболяване, криза, както и разходи за осигуряване на достъпност до и на работното място, за съвременни технически помощни средства, (каквито не се финансират по съществуващата нормативна уредба на уврежданията), за компенсация на работодателя в случаите на намалена производителност на човека с увреждане, ако при оценката е изведена такава нужда, др.
- Да се осигури изготвянето на индивидуална оценка на потребността от подкрепа за заетост на конкретното лице с увреждане, търсецо работа и на последваща подкрепа спрямо конкретно работно място. Това изисква създаването на специализирани екипи (към Дирекция „Бюро по труда“ или в частни структури) и изграждането на техния капацитет за индивидуална оценка

Фондация "Институт за социални услуги в общността" (ИСУО)

1202 София, ул. „Г. С. Раковски“N:61,ет.3, ап.8,тел./факс +359 2 983 21 49,

www.icss-bg.org

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД04-47/24.03.2014 г.

Проект "В един екип"

Проектът се финансира от Фонд "Социална закрила"

чрез обучения и консултирани, включително от чуждестранни експерти в областта, с опит в предоставянето на услуги в подкрепа на заетостта на хора с увреждания и в подкрепа на работодатели.

- **Широко обсъждане и популяризиране на подхода на включваща заетост**

- Провеждане на нарочни събития за повишаване на информираността в обща работна среда – сред работодатели на пазара на труда – с цел приемане и включване на хората с увреждания в живота на съответните организации и екипи.
- Преглед на мерките за насърчаване на предприемачеството на хората с увреждания и тяхното оптимизиране посредством допитване до целевите групи, преглед на международни практики и др.
- Анализ на действащите програми за квалификация и преквалификация на хора с трайни увреждания (финансирани от държавния и местните бюджети) и разширяване на обхвата на добре работещите програми, както и на програмите, по които хората с увреждания имат достъп до мотивационно обучение и обучения за придобиване и усъвършенстване на ключови компетентности.

Предложените дейности ще допринесат за устойчивото регламентиране на услугите в подкрепа на заетостта като устойчива държавна политика, както и като споделена отговорност.

Фондация "Институт за социални услуги в общността" (ИСУО)

1202 София, ул. „Г. С. Раковски”N:61,ет.3, ап.8,тел./факс +359 2 983 21 49,

www.icss-bg.org